

N:o 32.

Ank. till Riksd. kansli den 12 mars 1888, kl. 1 e. m.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om meddelande af bestämmelser rörande klandertalan i fråga om verkställd delning af enskild utfarts- eller byväg.

Från Första Kammaren har lagutskottet fått emottaga en inom nämnda kammare af herr *Carlborg* afgifven motion, n:o 69, så lydande:

»Genom mångårig domareverksamhet har jag varit i tillfälle erfara, att stora olägenheter föranledas deraf att ingen lag finnes, huru byvägsdelningar, d. v. s. delning af enskilda utfartsvägar, skola blifva lagligen gällande, äfven om de förrättas af landtmätare och gode män.

Vanligen tillgår sålunda, att den landtmätare, som blifvit förordnad att verkställa en byvägsdelning, efter dess afslutande intager i förrättningsprotokollet en §, ungefär så lydande:

den, som är missnöjd med denna förrättning, åligger att densamma klandra genom stämning till vederbörlig domstol inom tre månader här-efter vid talans förlust.

Jag har äfven sett, att en landtmätare utsträckt den godtyckligt bestämda klandertiden till sex månader, och har hört uppgifvas, att i vissa trakter af landet lära landtmätarne för klander af byvägsdelningar bestämma samma tid, som för öfverklagande af laga skifte är stadgad, eller 60 dagar efter förrättningens afslutande.

Då nu i vissa trakter af vårt land finnas byvägar af flera mils utsträckning; då dessa vägar kunna vara af lika stor vikt för de trakter, der de blifvit anlagde, som nutidens storartade kommunikationsmedel äro för dermed gynnade trakter, då den hittills antagna grunden för skyldighet att efterleva en byvägsdelning eller nyttan af vägen är

beroende på olika uppfattning häraf och fördenskill godtycklig; och då, enligt hvad jag här ofvan sökt visa, i vår lagstiftning förefinnes en väsentlig brist, vågar jag vördsamt föreslå att Riksdagen, utan att afvakta lösningen af den på dagordningen stående frågan om underhållet af de »allmänna» vägarne, antingen ville för sin del besluta följande:

Landtmätare, som erhållit förordnande att verkställa delning af enskild utfarts- eller byväg, åligger att tre månader efter förrättningens afslutande inlemna protokollet derom jemte öfriga handlingar till domstolen i den ort, der vägen är belägen, för att i rättens protokoll anmärkas. Klander mot förrättningen skall inom sagda tid till rätten instämmas vid äfventyr att vägdelningen eljest blifver gällande, till dess densamma genom anläggning af nya vägar eller på annan grund af rätten pröfvas obehöflig. Sträcker sig byväg inom mer än ett härad eller tingslag, tillkommer pröfningen i oförmälda hänseenden den rätt, der större delen af vägen är belägen;

eller ock i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t behagade utfärda nådig förordning i ofvanberörda syfte.»

Lagutskottet har vid 1885 och 1886 årens riksdagar i anledning af då väckta motioner (utlåtanden 1885, n:o 25, och 1886, n:o 38) uttalat den mening, att nu gällande stadganden i fråga om skyldigheten att bygga och underhålla utfarts- och byvägar vore hvarken nog omfattande eller tillräckligt bestämda; och har lagutskottet på grund deraf och då dylika vägar numera, med vår tids höjda anspråk på bekväma och lätta kommunikationsmedel, syntes vara af vida större betydelse, än då berörda stadganden tillkommo, vid båda dessa tillfällen hemställt om aflåtande af skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran, att Kongl. Maj:t tacktes låta utarbета samt förelägga Riksdagen förslag till lag om byggande och underhåll af utfarts- och byvägar. Denna lagutskottets hemställan blef vid båda de nämnda riksdagarne af Andra Kammaren godkänd, men af Första Kammaren afslagen och har sålunda icke föranledt någon Riksdagens åtgärd.

Bland de brister, som vidlåda hithörande stadganden, bör onekligen anmärkas saknaden af bestämmelser, huru fördelningen af skyldigheten att underhålla enskild utfarts- eller byväg skall tillvägabringas och blifva till efterlefnad gällande. Landtmätare är visserligen enligt § 26 i landtmäteriinstruktionen den 6 augusti 1864 skyldig att, om han

dertill af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnas, verkställa dylik vägdelning; men intet lagligt hinder torde möta för dem, hvilka skola deltaga i enskild vägs underhåll, att utan landtmätares biträde verkställa delningen. Lagutskottet anser sig emellertid icke kunna i anledning af motionen framlägga ett förslag, hvarigenom den sålunda påpekade bristen skulle undanröjas, äfven om ett sådant lagförslag lämpligen kunde afgifvas annorledes än i sammanhang med lösningen af lagstiftningsfrågan i dess helhet. Vid sådant förhållande och enär det icke kan vara följdriktigt eller lämpligt att, på sätt motionären ifrågasatt, meddela särskilda föreskrifter rörande sättet för klandertalan emot och beredande af giltighet åt vägdelning, som af landtmätare blifvit verkställd, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 mars 1888.

På lagutskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.
